

СХВАЛЕНО

Протокол педагогічної ради

Малостидинської

загальноосвітньої школи

I-III ступенів

30.08.2019 №8

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ

Малостидинської

загальноосвітньої школи

I-III ступенів

30.08.2019 №92

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання ради

Малостидинської

загальноосвітньої школи

I-III ступенів

29.08.2019 №4

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Малостидинської загальноосвітньої школи I-III ступенів

Костопільської районної ради Рівненської області

2019-2020 навчальний рік

Освітня програма Малостидинської загальноосвітньої школи I-III ступенів розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та ряду постанов Кабінету Міністрів України:

від 14 січня 2004 року №24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти», затвердженої наказом Міністерства освіти та науки України від 20.04.2018 № 406 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»;

від 20 квітня 2011 року №462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», затвердженої наказом Міністерства освіти та науки України від 20.04.2018 № 407 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня»;

від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», затвердженої наказами Міністерства освіти та науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» та № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня»;

від 21 лютого 2018 року №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», затверджених наказами Міністерства освіти та науки України від 21.03.2018 №268 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»

від 24 липня 2019 року № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти»;

наказу Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 №955 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року №8»;

листа Міністерства освіти і науки України від 20.08.2019 №1/9-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти».

Освітня програма визначає загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором, зокрема їх інтеграції, а також логічної

послідовності їх вивчення; очікувані результати здобувачів освіти; форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти; вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Робочий навчальний план для 1 класу розроблений на основі Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Савченко О.Я.

Загальний обсяг навчального навантаження. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класу –805 годин/навчальний рік: 770 годин інваріантної складової, 35 додаткових годин для підсилення мовно-літературної освітньої галузі. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочому навчальному плані для 1 класу (*Таблиця 1*).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів для 2 класу –875 годин/навчальний рік: 840 годин інваріантної складової, 35 додаткових годин для підсилення мовно-літературної освітньої галузі. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочому навчальному плані для 1 класу (*Таблиця 2*).

Для 5 учнів філії с. Майдан організовано педагогічний патронаж у зв'язку з наповнюваністю класу менше 5 учнів.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класу філії с. Майдан складає 525 годин/навчальний рік (*Таблиця 7*)

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2 класу філії с. Майдан складає 350 годин/навчальний рік (*Таблиця 10*).

Освітня галузь «Мовно-літературна» з урахуванням вікових особливостей учнів у робочому навчальному плані для 1 класу реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Англійська мова». Освітня галузь «Математика» через однойменний навчальний предмет «Математика». Освітні

галузі «Природнича», «Соціальна і здоров'я зберезувальна», «Громадянська та історична» реалізуються інтегрованим курсом «Я досліджую світ». Освітня галузь «Технологічна» реалізується навчальним предметом «Технології».

Освітня галузь «Мистецька» реалізується окремими предметами «Мистецтво: образотворче мистецтво» та «Мистецтво: музичне мистецтво». Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується через предмет «Фізична культура».

Освітня галузь «Мовно-літературна» з урахуванням вікових особливостей учнів у робочому навчальному плані для 2 класу реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Читання», «Англійська мова». Освітня галузь «Математика» через однойменний навчальний предмет «Математика». Освітні галузі «Природнича», «Соціальна і здоров'я зберезувальна», «Громадянська та історична» реалізуються інтегрованим курсом «Я досліджую світ». Освітня галузь «Технологічна» реалізується навчальним предметом «Технології».

Освітня галузь «Інформатична» реалізується навчальним предметом «Інформатика». Освітня галузь «Мистецька» реалізується окремими предметами «Мистецтво: образотворче мистецтво» та «Мистецтво: музичне мистецтво». Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується через предмет «Фізична культура».

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають

співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне

відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції. Навчальні досягнення здобувачів у 1-му класі підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними у Додатку 1 до Державного стандарту початкової освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року № 688.

Загальний обсяг навчального навантаження.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів **3-4-х класів** складає 1750 годин/навчальний рік: по 875 годин/навчальний рік: по 840 годин інваріантної складової та по 35 додаткових годин для підсилення мовно-літературної освітньої галузі. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочому навчальному плані для 3-4 класів (*Таблиця3*).

Для 5 учнів філії с. Майдан організовано педагогічний патронаж у зв'язку з наповнюваністю класу менше 5 учнів.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3 класу філії с. Майдан складає 525 годин/навчальний рік (*Таблиця 8*); для учнів 4 класу філії с. Майдан складає 350 годин/навчальний рік (*Таблиця 9*)

Освітня галузь «Мови і літератури» з урахуванням вікових особливостей учнів у робочому навчальному плані для 3-4 класів реалізується через окремі предмети «Українська мова (мова і читання)», «Англійська мова». Освітні галузі «Математика», «Природознавство» реалізуються через однойменні окремі предмети, відповідно, - «Математика», «Природознавство». Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується предметом «Я у світі». Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується окремими предметами «Основи здоров'я» та «Фізична культура». Освітня галузь «Технології» реалізується через окремі предмети «Трудове навчання» та «Інформатика». Освітня галузь «Мистецтво» реалізується окремими предметами «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів урахувані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 3-4 класах – 40 хвилин.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і

фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних ***навчальних програмах***.

Форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Загальний обсяг навчального навантаження.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5,6,7,9-х класів складає 4200 годин/навчальний рік: для 5 класу – 927,5 годин/навчальний рік; для 6 класу – 1032,5 годин/навчальний рік; для 7 класу – 1085 годин/навчальний рік; для 9 класу – 1155 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочому навчальному плані для 5,6,7,9 класів (*Таблиця 4*).

Для учнів 8 класу загальний обсяг навчального навантаження складає 1120 годин/навчальний рік, оскільки для них організовано педагогічний патронаж (наповнюваність класу менше 5 учнів).

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочому навчальному плані для 8 класу (*Таблиця 6*).

Перелік освітніх галузей. Робочу навчальну програму для 5-9 класів укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію, на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Загальний обсяг навчального навантаження.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11 класів 2485 годин/навчальний рік: для учнів 10 класу – 1260 годин/навчальний рік; для учнів 11 класу – 1225 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочому навчальному плані для 10-11 класів (*Таблиця 5*).

Перелік освітніх галузей. Робочу навчальну програму для 10 класу укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Робочий навчальний план для 10-11 класів містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів.

Робочий навчальний план для 10-11 класів містить перелік базових предметів, який включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів. До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Англійська мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)», «Фізика і астрономія», «Фізика», «Астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни», профільним предметом обрано предмет «Інформатика».

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами за вибором учнів – одночасно два предмети в 10-11 класах «Мистецтво» та «Технології».

Форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує

виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму.

Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.

		<p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники,</p>

		довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p>

		<p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення</p>

		<p>результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне</p>

		<p>ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного</p>

		<p>окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	--

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>

Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>
--	--

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

- Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Таблиця 1

Таблиця розподілу навчального часу для початкової школи

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у 1 класі
Інваріантний складник		
Мовно-літературна, у тому числі: українська мова і література іншомовна освіта	Українська мова	7+1
	Англійська мова	2
Математика	Математика	4
Природнича	«Я досліджую світ»	3
Соціальна і здоров'язбережувальна		
Громадянська та історична		
Технологічна	Технології	1
Мистецька	Мистецтво: музичне мистецтво	1
	Мистецтво: образотворче мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		19+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23

Таблиця 2

Таблиця розподілу навчального часу для початкової школи

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у 2 класі
<i>Інваріантний складник</i>		
Мовно-літературна, у тому числі: українська мова і література іншомовна освіта	Українська мова	3,5+0,5
	Читання	3,5+0,5
	Англійська мова	3
Математика	Математика	4
Природнича	«Я досліджую світ»	3
Соціальна і здоров'язбережувальна		
Громадянська та історична		
Технологічна	Технології	1
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Мистецтво: музичне мистецтво	1
	Мистецтво: образотворче мистецтво	1
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		21+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		25

Таблиця 3

Таблиця розподілу навчального часу для початкової школи

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		Всього
		3	4	
Інваріантна складова				
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	7+1	7+1	14+2
	Англійська мова	2	2	4
Математика	Математика	4	4	8
Природознавство	Природознавство	2	2	4
Суспільствознавство	Я у світі	1	1	2
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	2
	Образотворче мистецтво	1	1	2
Технології	Трудове навчання	1	1	2
	Інформатика	1	1	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	2
	Фізична культура	3	3	6
Усього		21+3	21+3	42+6
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	2
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		25	25	50

Таблиця 4

Таблиця розподілу навчального часу для основної школи

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				Всього
		5	6	7	9	
ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА						
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5	2	11,5
	Українська література	2	2	2	2	8
	Англійська мова	3	3	3	3	12
	Зарубіжна література	2	2	2	2	8
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1	1,5	4,5
	Всесвітня історія	-	1	1	1	3
	Основи правознавства	-	-	-	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	-	3
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	3
	Мистецтво	-	-	-	1	1
Математика	Математика	4	4	-	-	8
	Алгебра	-	-	2	2	4
	Геометрія	-	-	2	2	4
Природознавство	Природознавство	2	-	-	-	2
	Біологія	-	2	2	2	6
	Географія	-	2	2	1,5	5,5
	Фізика	-	-	2	3	5
	Хімія	-	-	1,5	2	3,5
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	6
	Інформатика	1	1	1	2	5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	4
	Фізична культура	3	3	3	3	12
Разом		23,5+3	26,5+3	28+3	30+3	108+12
Всього (без урахування поділу класів на групи)		26,5	29,5	31	33	120

Таблиця 5

Таблиця розподілу навчального часу для старшої школи

Предмети	Кількість годин на тиждень у 10 класі	Кількість годин на тиждень у 11 класі	Всього
<u>ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА</u>			
Українська мова	2	2	4
Українська література	2	2	4
Англійська мова	2	2	4
Зарубіжна література	1	1	2
Історія України	1,5	1,5	3
Всесвітня історія	1	1	2
Громадянська освіта	2	-	2
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+1	3+1	6+2
Біологія і екологія	2	2	4
Географія	1,5	1	2,5
Фізика і астрономія	3	-	3
Фізика	-	3	3
Астрономія	-	1	1
Хімія	1,5	2	3,5
Фізична культура	3	3	6
Захист Вітчизни	1,5	1,5	3
Інформатика	5	5	10
Вибірково-обов'язкові предмети:			
Технології	1,5	1,5	3
Мистецтво	1,5	1,5	3
Разом	36	35	71
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	36	35	71

Таблиця 6

**Таблиця розподілу навчального часу для учнів, які навчаються за
індивідуальним планом у 8 класі**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин			
		Жук Д.	Новак Р.	Онищук П.	Хомич О.
<u>ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА</u>					
Мови і літератури	Українська мова	0,75	0,75	0,75	0,75
	Українська література	0,5	0,5	0,5	0,5
	Англійська мова	0,75	0,75	0,75	0,75
	Зарубіжна література	0,5	0,5	0,5	0,5
Суспільствознавство	Історія України	0,25	0,25	0,25	0,25
	Всесвітня історія	0,25	0,25	0,25	0,25
Мистецтво	Мистецтво	0,25	0,25	0,25	0,25
Математика	Алгебра	0,5	0,5	0,5	0,5
	Геометрія	0,5	0,5	0,5	0,5
Природознавство	Біологія	0,5	0,5	0,5	0,5
	Географія	0,5	0,5	0,5	0,5
	Фізика	0,5	0,5	0,5	0,5
	Хімія	0,5	0,5	0,5	0,5
Технології	Трудове навчання	0,25	0,25	0,25	0,25
	Інформатика	0,5	0,5	0,5	0,5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,25	0,25	0,25	0,25
	Фізична культура	0,75	0,75	0,75	0,75
Усього		8	8	8	8

Таблиця 7

Таблиця розподілу навчального часу для учнів, які навчаються за індивідуальним планом у 1 класі (філія Майдан)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин		
		Гаращук С.	Корейко В.	Хомич І.
Інваріантний складик				
Мовно-літературна, у тому числі: українська мова і література іншомовна освіта	Українська мова	1,75	1,75	1,75
	Англійська мова	0,5	0,5	0,5
Математика	Математика	1	1	1
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	«Я досліджую світ»	0,75	0,75	0,75
Технологічна	Технології	0,25	0,25	0,25
Мистецька	Мистецтво	0,25	0,25	0,25
Фізкультурна	Фізична культура	0,5	0,5	0,5
Усього		5	5	5

Таблиця 8

**Таблиця розподілу навчального часу для учнів, які навчаються за
індивідуальним планом у 3 класі (філія Майдан)**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин		
		Гаращук Р.	Музичук С.	Хомич Б.
Інваріантна складова				
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	1,5	1,5	1,5
	Англійська мова	0,5	0,5	0,5
Математика	Математика	1	1	1
Природознавство	Природознавство	0,25	0,25	0,25
Суспільствознавство	Я у світі	0,25	0,25	0,25
Мистецтво	Музичне мистецтво	0,25	0,25	0,25
	Образотворче мистецтво	0,25	0,25	0,25
Технології	Трудове навчання	0,25	0,25	0,25
	Інформатика	0,25	0,25	0,25
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,25	0,25	0,25
	Фізична культура	0,25	0,25	0,25
Усього		5	5	5

Таблиця 9

**Таблиця розподілу навчального часу для учнів, які навчаються за
індивідуальним планом у 4 класі (філія Майдан)**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Гаращук П.	Хомич Є.
Інваріантна складова			
Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)	Українська мова	1,5	1,5
	Англійська мова	0,5	0,5
Математика	Математика	1	1
Природознавство	Природознавство	0,25	0,25
Суспільствознавство	Я у світі	0,25	0,25
Мистецтво	Музичне мистецтво	0,25	0,25
	Образотворче мистецтво	0,25	0,25
Технології	Трудове навчання	0,25	0,25
	Інформатика	0,25	0,25
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,25	0,25
	Фізична культура	0,25	0,25
Усього		5	5

Таблиця 10

Таблиця розподілу навчального часу для учнів, які навчаються за індивідуальним планом у 2 класі (філія Майдан)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Гаращук П.	Кривульський М.
Інваріантний складик			
Мовно-літературна, у тому числі: українська мова і література іншомовна освіта	Українська мова і читання	1,75	1,75
	Англійська мова	0,5	0,5
Математика	Математика	1	1
Природнича	«Я досліджую світ»	0,5	0,5
Соціальна і здоров'язбережувальна			
Громадянська та історична			
Технологічна	Технології	0,25	0,25
Інформатична	Інформатика	0,25	0,25
Мистецька	Мистецтво: музичне мистецтво	0,25	0,25
	Мистецтво: образотворче мистецтво	0,25	0,25
Фізкультурна	Фізична культура	0,25	0,25
Усього		5	5